

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzöri hirdete-
nésnél olcsóbb. Nyilvánter-
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Felhívás az országos kiállítás érdekében.

Az 1885-iki országos kiállítás megnyitásától alig választ el több mint egy fél év. Elerkezett az idő, hogy kiállítási kerületünk lelkes iparos és gazda közönsége immár komolyan lásson a munkához, hogy bejelentett tárgyaikkal kellő időben elkészüljenek. Eddig a tervezés, előkészület, megtörténhetett,

most már hozzá kell fogni a munkához. Oly fontos közgazdasági és hazafias érdekek fűződnek e kiállítás sikeréhez, hogy kétségkívül mindazok, a kik magukat kiállítóknak bejelentették, szavuknak állani fognak és a kiállításban bejelentett tárgyaikkal tényleg is részt fognak venni: nagyon sajnálандó dolog volna, ha a kezdetben oly dicseretes lelkesedés, szalmatűznek bizonyulna be. Iparos- és gazdaközönségünk hazafias és felvilágosodott lelkiületére hivatkozva, kérjük mindazokat, a kik kiállítóknak jelentkeztek, fogjanak immár komolyan hozzá kiállítandó tárgyaik elkészítéséhez!

A kiállítás költséggel lesz egybekötve: tér-díjak, szállítási költségek, szekrénydíjak sok kiállítót gondolkodóba ejtettek. A kiállítási kerület községei és városai vannak hivatva e bajon segíteni: ha minden község és város csak szerény összeggel járul hozzá a kiállítási terhek könnyítéséhez, egy kiállítónk sem fog meghátrálni a kiállításban való részvételtől. Számítva e részről is a kellő hazafias támogatásra, a kerületi kiállítási bizottság azon alapos reményt táplálja, hogy az összes költségeket vagy azoknak legalább is legnagyobb részét a kiállítók helyett képes lesz viselni, mi által a kiállítóknak terheik rendkívüli módon lehet könnyíteni.

Bácsmegye 400 kiállítójával az ország 3440 kiállítójával szemben, egész Magyarország összes kiállítóinak 12 százalékát, vagyis $\frac{1}{8}$ -öd részét teszi, és Budapest fővárosa után, a bejelentések számát és értékét tekintve, az ország valamennyi kiállító kerülete között az első! A bejelentett kiállítók és a kerület egyes városai és községeinek hazafias áldozatkészségétől függ, hogy a tényleges részvétel az országos kiállításon is Bácsmegyéhez méltó legyen.

Magyarország és Bácsmegye jó hírre és korszerű haladása lebeg a kiállítási kerület végrehajtó bizottságának szeméi előtt, midőn ez ügyet minden megyei tényező hazafias figyelmébe ajánlja!

Sándor Béla főispán,

a kiállítási kerület elnöke.

Dr. Margalits Ede,

a kiállítási kerület jegyzője.

Megyénk és városaink a jövő évi országos kiállításon.

Felhívás a gazdaközönséghez.

A „Közgazdasági Értesítő”-ben olvashatni az ország kiállítására eddig „elfogadott” bejelentéseket. — Azok közt a Bácska meglehetősen, de nem megfelelően van képviselve, noha a bejelentések még folyamatban vannak, s az állatostály számára nem telt le a határidő. A kiállításon való tömeges részvételünket saját gazdasági érdekünk és erkölcsi kötelességünk követelik. A megye kiterjedtség és lakosság tekintetében felülmúl több felső megyét, vagyouilag a legelső közt foglal helyet, mezőgazdaságilag utalva és hivatva van a termelési ágakban vezérszerepet vinni, közgazdasági helyzete pedig országos érdekű lévén: megyeileg hazafias kötelességet teljesíteni most állunk a próbákó, a legnevezetesebb alkalom előtt.

A helyi bizottságok serény tevékenységét a termelő közönség vártatott buzgalmanak kell követni. A nyeresztermelő megye csak saját erejének intenzív értékesítéséből épülhet. Az ipar megyénkben még nem képez oly hathatós segédforrást, hogy rossz termés esetében vagy az általánosan fokozódó termelési viszonyok hatásai mellett — anyagi érdekeinket egyensúlyozni képes volna. Tapasztalhatjuk ezt most is. Gazdasági életünk alapja és haladásunk kulcsa tehát: a mezőgazdasági kapitalizmusnak hova tovább jobb értékesítése.

A ki az országos programot figyelemmel átolvasta, jelesen a terményekre és állatokra vonatkozó felhívást, az meggyőződhetett a kiállítás közvetlen és kiszámíthatlan horderejéről, mely nem a pusztán „versenyzésben” kulminál, hanem alapjában a magyar gazdák jövedelmének gyökeres javulását célozza, s így önként utal minden törekvő gazdát arra, hogy ragadja meg a kitűnő alkalmat részvétellel és tehetségének bemutatásával.

Alljanak itt a program következő sorai: „Ha elfogadjuk azt, — a mit tagadni alig is lehetne, — hogy összes közgazdaságunk élőláncának törzsét a mezőgazdaság képezi, s hogy ezen törzs állapotától függ a fa koronájának — az iparnak hatalmas, erőteljes fejlődése, mely nélkül nem virulhat buján a lombsátor — a kereskedelem, — s nem hozhat dúd gyümölcsöt az egész fa; úgy nem fogjuk tagadhatni azt sem, hogy a törzsnek — a mezőgazdaságnak éltető gyökérzetét Magyarország az állattenyésztés képezvén, — ezen közgazdasági tényező állapota a legnagyobb figyelmet érdemli. Ha tehát az 1885. évi nemzetközi időleges kiállításokon meg akarjuk ismerni magunk, s meg akarjuk ismertetni a külfölddel Magyarország teljes közgazdasági és kulturális képét, úgy iparkodnunk kell első sorban az élőfa gyökérzetének, az állattenyésztésnek hű és teljes tüsrét bemutatni. Az alkalom erre megadja a kiállítás országos bizottsága az állatkiállítási program megalkotásával. — De ez csak üres keret, melynek díszes betöltésére első sorban a magyar gazdák, a magyar állattenyésztők vannak hivatva. Hazafias kötelességet teljesít tehát minden egyes tenyésztő, ki részvétele által elősegíti a vállalat sikerét, de szerencsére oly hazafias kötelesség ez, mely nemcsak erkölcsi elismerésre, vagyis a kiállításon való kitüntetésre s a jelentékeny pénzdíjak elnyerésére nyújt kilátást, hanem a tenyésztérmékek könnyebb és jobb értékesíthetőségének az úton remélhető előmozdítása által úgy az összes magyarországi állattenyésztésnek, mint az egyes kiállítóknak anyagi hasznot is biztosít.”

Ezek után ismételve figyelmébe ajánlom t. gazdáinknak mezőgazdaságunk sarkalatos tényezőjének képviseltetését, az állatkiállítást.

E megye és városaink állattenyésztése százezreket ér, — oly nagy kapitalis ez, melynek értéke az országos kiállítás útján okvetlen emelkedni fog. És nekünk az állatkiállításon nem szabad másodrendű helyet foglalni. Igen sajátos lenne például, ha valamely kisebb megye túlszárnyalna bennünket számban és minőségben. Az állatkiállítás nemzetközi lévén, a kisebb megyének előnyeiből közvetlen hasznot vagy dícsőséget nem szerezünk. Annak csak örülhetünk, ha valamely iparilag fejlett vidék iparának új vevőket s új piacot nyerünk, de nem szolgálna örömünkre és általános meglepődésére, ha ez a földművelő „kis ország” másod rendű szerepig viődne. Tegyük meg azért minden lehetőt, sorakozzunk tömegesen a nagyérdékű kiállítás körül.

A bejelentésekre nézve, még következő határidők érvényesek: lovakra és tenyész-szarvasmarhára f. év október hó vége; hizott szarvasmarhára és juhokra a határidő f. év szeptember hó végével lejür, s utólagos bejelentések elfogadása felett már csak az orsz. bizottság határozhat. Továbbá tenyész- és hizott sertésekre a határidő 1885. április vége. Ezeket kivül lehet baromfiakat s egyéb háziállatokat is kiállítani (h. i. 1885. január vége), úgy-szintén figyelembe veendő a méhek osztálya, melyhez jövő év június 15-ig lehet bejelenteni.

Az állatok szállítását jelentékeny árkedvezmény fogja megkönnyíteni, miről a közönség idején értesítve lesz.

A kiállítókat érdeklő minden egyéb kapcsolatos ügyekre nézve alólirt legnagyobb készséggel szolgálók felvilágosítással, szüntűgy bejelentési íveket azonnal portomentesen küldhetek.

A kaszinók, olvasó- és más szakkörök, pénzintézetek és más társadalmi testületek kitűnő közérdekű szolgálatot teljesítenek, ha a mezőgazdasággal foglalkozó tagjaikat a kiállításon való részvételre serkentik. Tegye meg ki-k-i maga körében azt, mit a hazafias kötelesség ily nemzeti ügy érdekében megtenni kíván. Legyen e megye és városai az országos kiállítás érdekében érdeklő és hivatásához méltón képviselve. Szabadka, 1884. szeptember hó 22-én.

Ricz Vilmos,

közgazd. előadó, kiáll. bizotts. tag.

Szózat

Bács-Bodrogh megye tiszavidéki városai: Ó-Becse, Petroszelló, Moholy, Ada, Zenta és Ó-Kanizsa közönségéhez.

Önök közel másfél évtizede — 1870 óta — ismernek engem s társaimat, mint kik ez idő alatt fáradszónalul buzgólkodánk azon, hogy Önök vidékének a vasúti összeköttetés áldását megszerezzük.

Terveztük volt a szeged-ujvidéki vasutat, mely hivatva lett volna, az általa átszelt vidék érdekei mellett, nagy országos politikai és gaz-

dasági érdekeknek szolgálni. Nagy költségekkel elkészítők az összes előmunkálatokat (traccirozást stb.), a kormány már egy küldötte által a helyszínen meg is vizsgálta a tracet, és egy bécsi nagy pénzintézet a vállalat finanszírozására velünk szerződött. Ekkor azonban közbejött a nagy pénzválság, mely a finanszírozó pénzintézetet elsodorta és evvel vállalatunkat évek hosszú sorára eltemette.

Mi nem nyugodtunk Midőn az ugynevezett Krach után bekövetkezett sok évi pangás alatt arról, hogy belföldön találgunk pénzt vállalatunk számára, álmodni se lehetett: mi a külföldön — Angol, Francia, Németországban s Belgiumban — kerestünk összeköttetéseket a finanszírozásra; s midőn a nyolcvanas évek elején újból feléledt a nagy pénzempóriumokon a vállalkozási szellem, kétszeres buzgósággal látunk hozzá vállalatunk megvalósításához.

Azonban, mennél könnyebb lett a helyzet kifelé, annál nehezebbé vált befelé. A budapest-zimonyi vasút építésének országos elhatározásával a szeged-ujvidéki vonal építése mindenkorra lehetetlenné vált. — amiről a kormány minket is hivatalosan értesített.

Le kellett tehát mondanunk egy országos érdekek kielégítésére szolgáló vasút tervéről és szorítokoznunk egy tisztán helyi érdekű vasút létesítésére. Ekkép keletkezett — a kormánytól nyert útmutatás szerint — az ó-becse-szabadka-i vonal eszméje, a melynek megvalósításához szükségelt újabb — közel 30 kilométernyire menő — előmunkálatok ismét több ezer forintnyi költséget okoztak nekünk.

De a vállalat ezen reductiójának megvolt a maga következménye más irányban is.

Köztudomásu dolog ugyanis, hogy a nagy tőke a nagy vállalatok felé tódul, míg kisebb méretű vállalatokra csak kevesebb tőke találkozik. Ez ok tette szükségessé vállalatunk finanszírozási alapjának megváltoztatását, és pedig oly irányban, hogy a költségek kisebb hányadát — két ötödrészt — maguk az érdekelt községek szerezzék be részvények jegyzése által, míg a költségek nagyobb hányadának — három ötöd részének — fedezését egy angol bankház vállalta magára.

Mi a legnagyobb serénységgel végeztük munkánkat, úgy hogy 1881. november 8-án az engedélyezési tárgyalás a közlekedési miniszteriumban velünk engedélyesekkel teljesen befejezve lön, s hátra volt számunkra hogy ezen vasútvonal építésére a végleges engedélyt kinyerjük, csak az, hogy a községek hozzájárulását a költségek illető részének beszerzéséhez végkép eszközöljük.

Egész idáig, tehát másfél évtizeden át ver-senysárs nélkül maradtunk, s a községek részéről a legelőzékenyebb biztatásokat nyertünk elejétől fogva az utolsó idők. 1881. évben valamennyi község beküldte nekünk a hivatalos statisztikai adatokat a jövedelmezőség kiszámítása végett, Szabadka sz. kir. városa pedig 1881. évi augusztus 31-én 7401/175. szám alatt hozott és velünk közölt közgyűlési határozatával részvények jegyzését és a határban szükségelt földterület ingyenes átengedését biztosította nekünk.

1882. évi december 2-án megtartott Zentán, ó méltósága a megyei főispán elnöklete alatt az érdeklőségi értekezlet a községek hozzájárulásának beszerzése végett.

Mert, hogy ezen vasút létesítése és pedig a tervezett irányban, nemcsak általános óhaj, hanem az ugy történeti fejlődés, mind közös gazdasági érdekek által egymáshoz fűzött községeknek még szorosabban egymáshoz fűzése céljából általános szükség is: ebben senki sem kételkedett és nem is kételkedhetett, a minek a megtartott értekezlet, ó méltósága a főispán hitelesítése mellett közzétett jegyzőkönyvében, élénk kifejezést is adott.

Konstatáljuk tehát újólag, hogy 1870-től — a midőn t. i. az eszme, hogy Önök vidéke vasúti összeköttetést nyerjen, az eszközölt tra-

ceirozás által első testet kezdett nyerni, — 1881. végéig mi engedélyesek versenytárs nélkül álltunk és a vasútvonal, a mennyiben Önök városainak egy közös vonal által való összeköttetését jelenti, ellenmondás nélkül maradt.

Csak 1881. év végén ébredtek fel az ellenzés rossz szellemei, és ezek működése az, mely az Önöknek annyira szükséges vasúti összeköttetést mostanáig késleltette, sőt végleg meghiúsítani látszik.

Alig záródott be ugyanis az 1881. december 2-án tartott érdekeltségi értekezlet tanácskozási terme, már bizonyos ellenséges elemek minket engedélyeseket méltatlan támadásokkal kezdtek illetni, és ugyanazon ellenséges elemek kitudták vinni azt, hogy az értekezlet határozata, mely szerint az ezen vasútra vonatkozó iratok egy bizottság által tanulmányoztatván, új értekezlet elé lesznek terjesztendők — dacára annak, hogy mi az összes iratokat már 1881. december közepén a bizottság részére beküldtük volt — maig kivitetlen maradt.

Késleltetésük célja csakhamar napfényre jött: ez urak minket, 12 évi úttörőket teljesen mellőzve, maguk léptek fel vasúti tervelással a mi vállalatunk kizorítására.

Mi azonban — ezzel nem törődve — tovább haladtunk munkánkban, és sikerült nekünk 1883-ban a budapest-zimonyi vasút fővállalkozója, a „La Compagnie de Five Lilles” társasággal, a vasút építésére vonatkozó egyezményt kötni, miről annak idejében a községek körlevélileg értesítettük is. Ezen társaság azonban a költségek $\frac{2}{5}$ -e helyett azoknak csak $\frac{1}{5}$ -át volt hajlandó maga beszerezni és mi az egyezményt azon reményben kötöttük, hogy sikerülni fog a $\frac{2}{5}$ és $\frac{1}{5}$ közti különbözetet — a költségek $\frac{1}{15}$ részét — külön pénzmivelettel beszerezhetnünk, nem akarván semmi esetre sem az érdekelt községeknek nagyobb pénzbeszerzési terhet impuálni, mint az eredeti finanszírozási tervünk szerinti, t. i. a költségek $\frac{2}{5}$ részét.

Mig ezen remény valószínűsítésén fáradoztunk, kedvezett nekünk a szerencse, és sikerült finanszírozási egyezményt kötnünk Magyarország egyik legtekintélyesebb, első rangú pénzintézetével, a „pesti magyar kereskedelmi bankkal” (Commerzial-Bank), mely a vasút építését elvállalja, oly alapon, hogy az érdekelt községek a kormányilag megállapított költségek $\frac{2}{5}$ részét részvényjegyzés által fedezik, maga az intézet pedig a költségek $\frac{3}{5}$ részét szerzi be. Ezen egyezmény által természetesen a „Compagnie de Five Lilles”-vel kötött nehezebben kivihető egyezmény (a költségek $\frac{4}{15}$ részének beszerzése ugyanis külön pénzmiveletet vett volna igénybe) superálva lett.

Ezen f. é. március 4-én kötött egyezményt szintén siettünk az érdekelt községekkel körlevélileg közölni.

Sajnos, ezen körlevelünk nem talált a várt öröndetes visszhangra, és maig sem tétetett csak egy lépés is előre ezen ügyben, bár a Kereskedelmi Bank csak ez év végéig van kötve az egyezmény által, s e határidő lefolyásához még csak rövid néhány hónap van hátra.

E feltűnő jelenségnek okai, a milyen egyszerűek, ép oly végteljesek lehetnek Önök egész vidékére.

Az eszme, mely Önöket másfél évtized óta egyesítette: hogy szükség van oly vasútra, mely Önök egész vidékét átszelje és városait egy vonallal összekötve egy irányban vigye közelebb a nagy forgalmi központ, az ország fővárosa felé, széthúzó hajlamoknak és különböző külön érdekeknek készül áldozatul esni.

Zenta városban keletkezett először egy oly párt, mely kiszakítva magát ez eddig tervezett összeköttetésből, a zenta-szabadkai vonalat tervezte; követésre talált e példa Ó-Becse városában, mely szinte egy külön szárnyvonalat tervez, míg Ó-Kanizsa most Szeged felé keres vasúti összeköttetést.

Bármelyike is e három tervnek ha megvalósul, végleg meg lesz semmisülve Önök vidékének együvé tartozása, végleg meg lesz szakítva Önök vidékének egységes fejlődése, és miután fel nem tehető, hogy a többi város szinte szándékozik vagy egyáltalán bir magának külön vasutat építtetni, ezektől végleg meg lesz vonva a közvetlen vasúti összeköttetés lehetősége is.

Tudnánk még kifogyhatlan, számos érvet felhozni ezen apró és aprító tervek ellen: finansziális, jövedelmezőségi, sőt nemzeti politikai szempontokból. Megelégszünk a felhozottakkal.

Bács-Bodrogh megye legközelebbi évnegyedes közgyűlésén szőnyegre fog kerülni Zenta városának egy párttörődék által keresztültöltött határozata, mely szerint a város a fent érintett három apró projectum egyike, a zenta-szabadkai vasútvonal számára 150,000 frt segélyt szavazott meg. Ezen határozat ellen a lakosság

egyrésze felebezéssel élt, hivatkozván a mi Ó-Becse-szabadkai vasúti tervünkre, mely sokkal előbbi és már befejezett ügy, és sérelmesnek találván a határozatot már azért is, mert dacára annak, hogy a városi tanács a kereskedelmi bankkal kötött egyezményről már f. é. március havában körlevélileg értesítve lón, ezen körlevelet félre tette és eltiltotta mindaddig, míg a közgyűlés a felebezett határozatot elfogadta.

Örködjének tehát Önök egész vidékük jövője felett és ne engedjenek a megyei közgyűlésen érvényre emelkedni oly határozatot, mely úgy az egyetemes egésznek, mint a résznek — Zenta városának — egyaránt ártalmas, helyrehozhatlanul ártalmas lenne.

Budapest, 1884. szeptember hó végén.

Az Ó-Becse-Szabadka (Palics) vasút engedélyesei nevében

Dr. Baracs Benedek.

Meghívás.

Bács-Bodrogh megye törvényhatósági bizottsága folyó évi október hó 7-én és a szükséghez képest a következő napokon is, reggeli 9 órakor, a megyei székház nagytermében III-ik rendes évnegyedes közgyűlést tartandja, melyre a törvényhatóság bizottsági tagjait ezennel tisztelettel meghívom.

Ezen közgyűlés tárgyai:

1. Alispáni jelentés az elmúlt évnegyedről.
2. Belügyminiszteri intézmény a tisztviselők, segéd- és kezelő-személyzet hatás- és munkaköréről szóló szabályrendelet tárgyában.
3. Belügyminiszteri intézmény a lötenyészés emelésére alakított szabályrendelet tárgyában.
4. A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszteriumnak leirata az adai földmivelési iskolánál a szegényebb sorsú ifjak felvételére szolgáló alapítványi helyek felállítására iránt.
5. Ugyanezen miniszteriumnak intézvénye a járási faiskola felügyelők lemondási idejének meghatározására iránt.
6. Ugyanezen miniszteriumnak intézvénye a titeli és hódásghí járás állandó gazdasági tudósítónak megválasztására iránt.
7. Jász-Nagykun-Szolnok megye közönségének átirata a közmunka ügynek rendezése végett a kir. közmunka- és közlekedési miniszteriumhoz intézett feliratának pártolása iránt.
8. Kolozsvár szab. kir. város közönségének átirata, melyben azon város egyik képviselőjelöltjének bevonulása alkalmával előfordult zavargások feletti rosszalásának ad kifejezést.
9. Zólyom megye közönségének átirata a hivatalos rendőri közlőnyek a hatóságok részére leendő ingyenes kiadatása tárgyában.
10. Torontál megye közönségének átirata a községek és törvényhatóságok rendezéséről szóló törvények megváltoztatása tárgyában a képviselőházhoz intézett felterjesztésnek pártolása iránt.
11. A lekötés folytán megürit zentai járási — járásorvosi állomásnak választás útján való betöltése.
12. A központi választmányba egy tagnak titkos szavazás útján való megválasztása.
13. A megye 1885-ik évi költségvetési előirányzata.
14. A megyei árvapénztár 1883-ik évi számadásai.
15. A községek nyugdíjalap 1884-ik évi járulékaiknak kivétele.
16. A megyei közigazgatási bizottságnak az ügyköréhez utalt közigazgatási ágak 1884-ik év első felébeni állapotáról szóló jelentése.
17. Schmausz Endre alispán jelentése a községek szegényügyének 1883-ik évi állapotáról.
18. Zenta város képviselőtestületének 13/1882. számú határozata az ottani görög keleti szerb hitközség vallás és oktatásügyi célokra megszavazott évi 902 forintnyi segélyösszegnek jóváhagyása iránt.
19. Ó-Szapár községeknek 11., 13. és 15/1884. számú határozatai a község által megvett kincstári földbitok haszonbérletének a bérletből leendő elmozdítása iránt.
20. Nádaly községeknek egy szülésznoi állás rendezése tárgyában hozott határozata.
21. Szonta községeknek határozata a fajzasi úton emelt töltés elkészítéséből felmerült 700 forintnyi költség fedezetése iránt.
22. A megyei árvaszék jelentése Bajcsi Ferenc német-palánkai lakosnak a központi árva tartálék-alapba tartozó tőke törlesztése iránt.
23. Ada és Ó-Becse községeknek részére, a tisztai korona terület nevére bekebelezett és e községek mint tulajdonosokat megillető ingatlanok átíratásának jóváhagyása.
24. Ó-Szapár község képviselőtestületének a községhez felépítésének elodázására vonatkozó határozata, és az ellen Sztankovits Lázár és társai felebezése.
25. Ó-Szapár község képviselőtestületének a regáljog megváltása tárgyában hozott határozata és az ellen Sztankovits Lázár és társai felebezése.
26. Földvár községben megejtett jegyzőválasztás ellen Vojnovits Péter és Teodorovits Dóme szent-tamási ugyszintén Nacia András és társai földvári lakosok felebezése.
27. Kupuszina község képviselőtestületének kisebb fő dterületek megvétele tárgyában hozott határozata.
28. Temerin községeknek az ottani egyházi évi fizetését megállapító határozata.
29. Csantavér község képv. testületének az ottani jegyzői lak bérbeadására vonatkozó határozata.
30. Csantavér község képviselőtestületének az ottani jegyzői, iskola és tanítói lak kijavítására vonatkozó határozata.
31. Bogojeva község képviselőtestületének a faiskola létesítése érdekében Stein Ignáccal kötött földcserre szerződése.
32. Turia községeknek az ottani legelődíjak érdemében hozott határozata.
33. Hegyes község képviselőtestületének az ottani több kisebb földterület eladására vonatkozó határozata.
34. Ó-Szivac községeknek az ottani felelős örökkel kötött szerződése.
35. Szeghegy,
36. Vajszka, és
37. Bácsujfalu községeknek hason ügyben hozott határozata.
38. Felső-Kovil,
39. Felső-Szent-Iván,
40. Ó-Futtak és
41. Ó-Szivac községeknek kérvényei behajthatlanná vált közmunka-váltásdíjak leírásba hozatalának elrendeléseért.
42. Jankovác 1882, Csajkás réti bizottság 1880—1, 1882, 1883, Titel 1883, Prgl.-Szt.-Iván 1883, Ó-Szapár 1883, Bajmok 1883, Torzsa, 1883, Cservenka 1882, Bács 1882, Mélykút 1883, Ó-Szivac 1882, Matheovics 1883, Gajdobra 1882, Piros 1883, Paraga 1882, Deszp.-Szt.-Iván 1883, Lok 1883, Feketehegy 1883, Tovarisova 1883 és Moholy községek 1882-ik évről szóló közpénztári, Vilova község 1883-ik évről szóló alapítványi számadásai és Zsablya község 1881-ik évről szóló pótköltségvetése.

Kelt Zomborban, 1884. évi szeptember hó 25-én.

Schmausz Endre s. k.,
alispán.

Hírek.

Főispán úr ömeltósága a főrendiház szeptember 27-iki ülésén, mint a főispáni kar egyik legfiatalabb tagja, a korelnök felkérésére a korjegyzői tiszteletet viselte.

Egyházmegyei hírek. Csicsáky Imre, futtaki káplánnak gróf Csekonicz Endre gyermekei mellé nevelőül történt meghívása biboros-érsekünk által jóváhagyván, helyébe Rakita László ujmisés rendeltetett Futtakra. Rácz Pál Veprovácról Vaskútra, Szász Jenő Vaskútról Veprováczra vannak segédlelkészi minőségben áthelyezve.

A helyben állomásozó 5-ik honvédszázalaj derék honvéd tisztikara és legénysége vasárnap 28-án délután érkezett haza körünkbe, br. Bibra őrnagy vezetésével. A közös hadsereg tisztjei, a városi polgárság minden rétege képviselve volt a szívélyes fogadásnál, melyet a tüzoltók zenekara élénkített. A fúradás és katonaság kényelmetlenség alig hagyott nyomokat az érkező legénység napbarnította arcán; sőt vidám táncra penderedve adták jelét a viszontlátás feletti örömeiknek.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter, a vakok budapesti orsz. intézetében megüresedett Jankovich Márton-féle alapítványi helyet, a jankováci r. kath. plebános által bemutatott Korch Ferencnek adományozta.

A bajai kereskedelmi- és ipariskolánál újonnan rendszeresített tanári állásra a városi tanács ideigl. minőségben Bäuerle Ferenc középiskolai tanárt nevezte ki.

Zentán a községek iskolaszék szept. 25-én Blázsovicsné szül. Tóth Viktoriát választotta meg a városi tanítónői állomásra.

Mihályi János, megyei főügyész által vasárnap délután az új ipartörvényről tartott és népszerű magyarzatokkal kísért felolvasáson a helyi iparosok és kereskedők közül mintegy 80-an jelentek meg. Vendégeikül Schmausz Endre alispán, Czifrusz Ferenc tanfelügyelő, Fejér Gyula apát-plebános, Triplosky Gyula kir. főmérnök, Donoszlovits Vilmos városi főszámvéve és Gruber Vince alkaptány voltak jelen. A felolvasás az ipar megkezdéséről, az ipar gyakorlásáról, a segédekről és tanoncokról, végre röviden az ipartestületekről szóló nevezetesebb szakaszok szószószó felolvasása után mindegyik szakaszt külön-külön megmagyarázta és a különös teendőket a jelen voltak figyelmébe ajánlotta. A jelen voltak kérésére az idő előhaladottsága miatt az ipartestületekről külön részletes felolvasást helyezett kilátásba az érdemes felolvasó.

Halálozás. Kvassay Edéné sz. Kun Melanie asszony, mint legbensőbb részvétellel értesülünk, szept. 23-án veresegyházi nyaralójában meghalt. Kvassay Edéné Kun Melanie — egy alig husz éves, kiváló szépségű hölgy — az irodalomnak is hivatott munkása volt. A fiatal nő — alig egy óta asszony — már a tavasz óta betegeskedett, de az utóbbi hetekben betegsége szünni kezdett s minden veszélyt elmultnak tartottak környezői. Fájdalom, a betegségben újra gyors válságnak kellett beállnia, s a kiváló hölgy, szerető férje karjaiban, szeptember 23-án este megszűnt élni. Temetése szept. 26-án volt, a veresegyházi nyaralóból. Béke porára!

Hymen. Dr. Modor Vidor, városunkban is előnyösen ismert, kalocsai fiatal ügyvéd, szeptember hó 23-án tartotta esküvőjét Semsey Laura kisaszonynyal Kalocsán.

Szabadkán ifj. Racsmány György 18 éves tompai lakost szept. hó 21-én Juhász Péter és Szivancsik József, tompai lakosok, szerelemféltésből botokkal megtámadták és életveszélyesen megsértették.

A zombori állami főgymn. önképzőkörének tisztviselői f. hó 28-án választották meg. Elnökké: Iményi István VIII. o. t. Titkárrá: Matzitz Pál VII. o. t. Pénztárnokká: Papp Dániel VIII. o. t. Ellenőrré: Csernus Pál VII. o. t. Jegyzővé: Apostol Pál VIII. o. t. Könyvtárnokká: Stankovits Gyula VII. o. t.

Az újvidéki kir. törvényszéknél pályázat van hirdetve aljegyzői állomásra.

Vasárnap este féltizkor Vranitz Nitya ároktcai (Bánát külváros) lakházának nádtetője ismeretlen okból kigyulladt és a tűz nemcsak ezen házat, hanem a szomszéd Patity Nityaét is elhamvasztotta. A tüzoltóknak már csak a tűz lokalizációjára lehetett szorítkozni; mert jóformán mindkét ház egyszerre borult lángba, lévén egymástól mintegy 5—6 méternyi csekély távolságra.

Belohorszky Gábor főesperes és újvidéki evang. lelkész, folyó évi szeptember 23-án lelkészkedésének 25-ik évfordulóját (jubileumát) ünnepelte.

Hymen. Mártonfi Károly, Zombor szab. kir. város országgyűlési képviselője, vasárnap hirdettetett ki először Paukovits Katalin kisasszonnyal.

Dautován e hó 22-én a községhez közel elvonuló csatornában egy holttestet találtak, mely a fején tátongó 2 nagy sérülés után itélve, gyilkosságot engedett fenforogni. A holttest a vízből kivonatván, kiűnt, hogy az egy futó, rossz hibern álló legény hullaja, névszerint Zeller Mihályé, kit az államsendőség hosszu idő óta üldöz. A községi előjáróság jelentése folytán Cserba Ferenc aljárásbíró a helyszínen megjelenén, a boncolást megejtette, s így bizonyítást nyert, hogy Zeller Mihály a fejre mért két súlyos csapás által elszédülve, formálisan megfojtott s csak akkor vettetett a csatorna vizébe. A gyanu egy dautovai emberre esik, ki állítólag Zeller Mihály örgázdaja volt, s ki követelő fellépése miatt tette volna el láb alól. A gyanúsított az államsendőség által elfogatott s a bíróságához beszállított.

Zenta város jövő évi költségvetése 272,284 frt 71 krban van előirányozva, melyre a fedezet 274 frt, 407 frt 70 kr.

Egyik megyebeli lap következő kedves formáltságban édesget járátókat: „A IV. évnegyed küszöbén el nem mulaszthatjuk szokott előzetési felhívásunkkal a klatni t. olvasóinkat.”

Bezdánban Nyéki János igazgatása alatt működő társulat kedden, szept. 30-án tartja utolsó előadást. Maga az igazgató, társulata számára engedélyezett működhetés meghosszabbítására s újabb tagok beszerzésére Pestre rándult. Ez utóbbi körülményre néhány tagjának a bajai színtársulathoz átlépte kényszeríti, kik közül Szigethy és neje, úgy Markó Emilia érzékeny hiányának is bizonyulnak. Szigethy, a népszínművekben a jólelkű öreg gazdákat képviselő pártatlan alak kifogástalan lehet Baján is, neje pedig a dramatikusszerepekben tün ki. S valóban az „Igmándi kispap” anyai szerepében fának, a nagyknak képzelt „püspökjelölt”-nek pálya-cseréje okozta lelkifájdalom hü kinyomatának köszönhető, hogy első látásra a társulat pártolása ajánlható volt. Markó k. a. pedig a naiv gyermekies szerepekben szívesen látott alak. Ezt különösen mint a „Stomfai család” Margithja bizonyította be, hol a gyermeke látására előkészített apai örömet mesterkéletlen naivsággal sikerülten tudta fokozni. Kár, hogy „a színes és a torokban fekszik”-féle állítás e fiatal színészknél valóan bizonyulni látszik, mi őt hosszabb iskolázásra kényszeríti. A társulatnál visszamaradt tagok közül különösen Molnár, Dunai, Csorba és Havadi nyerték meg a közönség tetszését, mint egyes darabjaikban kivált „specialisták.” Egészben pedig állíthatjuk, hogy e társulat sokban egyengette a jövőben ismét bekopogtató más társulat útját a közönség iránt tanúsított kifogástalan alkalmazkodásukkal s bebizonyította, hogy a türhetónél jót vagy legjobbat óhajtani viszonyainknál fogva lehet ugyan, de nincs okunk előítéletekhez mereven ragaszkodva előre a városunkba jövő színtársulatokról kiengethetetlen rosszat feltételezni. r.

A palánkai kir. járásbírósnál egy díjnoki állomás töltendő be okt. 15-ig.

Bács mezővárosában szeptember 22-én éjjel a községváza szomszédságában levő iskolába valaki az ablakon át betört, s az ott talált 3 nagy iskola-mapát, a tanító ott levő könyveit és naplóját mind elvette. Különös a dologban, hogy a tüzet még a községvárához éberségre rendelt éjjeli őrk sem vették észre.

Parabutyon a napokban temették el Morelli otthelyi községi orvost. A boldogult nemcsak sebészeti, hanem állatorvosi oklevéllel is bírt, s nem régen mindentéle protekciót keresett arra nézve, hogy tiszteletbeli megyei állatorvosnak nevezessék ki.

A bogynai Kalugyer-zárda igumánját szeptember 20-án temette el a szilbási szerb plébános. A boldogult több éven át kezelte a kovili zárda gazdaságát is. Közkelettségű egyén volt az egész környéken.

A kulai ifjúság az újonnan épült óvoda ünnepélyes megnyitása alkalmából, folyó évi okt. 5-én, a kaszinó termében Kúlán, az óvoda alap javára műkedvelői előadást rendez, mely alkalommal színe kerül Piroksa és Boriska, vagy: Házasság tévedésből. Vigjáték 3 felvonásban, Eirich után fordította Vezér Ödön. Rendező Kármán Achill. Kezdete este 7 óra-kor. Előadás után tánc — kiviradtig.

Portomentes hivatalos postautalványok hoztattak forgalomba, melyekkel a belföldön 200 frtig lehet hivatalból, adó- és más hivatalos pénzeket utalványozni, s csak az utalványlap ára viselendő 1/2 krral darabonként.

Högyési József újvidéki kir. bírósági végrehajtó, szeptember 23-án rövid szenvedés után kimúlt.

Elemi iskolai szolgárá az egyházvédműködés vasárnapi ülésén Hajosevics Antal választott meg.

Hümfner Alajos és Fuchs József segédlelkészek a legközelebbi alkalomkor letették a plébánosi vizsgát.

Kármán Károly (1861. dec. 2. — 1884. ápr. 11.) emlékezete címen az ő atyja, Kármán Pál ref. lelkész úr, egy melegség és vallásos megnyugvás tekintetében igazán szívreható kis füzethét adott ki. Ugyan a kegyelet maga, azonbanki a szép irály is létjogot ad az ily művecskének; de azért a szerző indokolja is a kiadást következőképen: „Az angol egyházi irodalom gazdag oly elmélkedésekben, melyekben az atyák elhunyt gyermekeik, s a rokonok elhunyt rokonai emlékét a feledéstől megőrzik. A német irodalomban ismeretes Schleiermacher elmélkedése, melyet fia halálára írt. E példák után bocsátom közre e rövid életrajzot Lesznek talán szenvedők, kik ebből némi tanulságot és vigasztalást meríthetnek.”

Hymen. Eckert Antal, rezéti bérlő, szept. hó 25-én vezette oltárhoz Kollár Mariska k.a.-t Baján.

Magyarország postai bevétele 7,908,397 frtot, kiadása 6,051,858 frtot tett 1883-ik évben s így a tiszta jövedelem 1,856,539 frt.

Horváth Gyula bajai segélyegyleti pénztárnoknak 40 éve, Ó Morovicáról egy és ugyanazon cselédje van, névszerint Bende Zsófi, ki ott sokak előtt Zsuzsi néni név alatt ismeretes.

Mándoky színtársulata okt. 11-én játszik először Szabadkán.

A zombori állami főgymnasium érem s régi-pénzgyűjteményét szaporították újabbban: 1) t. Scherer János ny. m. kir. vámfelügyelő úr 20 db ezüstpénzzel és 8 db rézpénzzel. Az ezüst darabok: Abdul Asis 1861—1876. 1 db; Báthory István lengyel király 1575—1582. 1 db; Báthory Gábor 1601—1613. 1 db; V. Filöp spanyol kir. 1700—1746. 1 db; György görög király 1874-től 1 db; I. és II. János lengyel királyok 1492—1501 és 1675—1696. 1 db; Keresztély Slesvigi herceg 1662—1712. 2 db; XIII. Lajos francia király 1610—1643. 1 db; XIV. Lajos francia király 1643—1715. 2 db; Miksa salzburgi érsek 1681. 1 db; II. Miksa bajor király 1848—1864. 1 db; Zsigmond magyar király 1387—1437. 1 db; I. Zsigmond lengyel király 1506—1548. 1 db; III. Zsigmond lengyel király 1597—1632. 3 db. A réz darabok: II. Frigyes Agost szász király 1836—54. 1 db; János szász király 1854—1873. 1 db; II. Lajos bajor király 1864-től 1 db; I. Miksa bajor király 1795—1825. 1 db; I. Napoleon 1804—1814. 1 db. Jeromos (Napoleon) vestphali király 1807—1813. 1 db; II. Sándor orosz cár 1855—1881. 1 db; II. Szaniszló lengyel király 1764—1795. 1 db. 2) t. Ackermann József vendéglős úr 1 db ezüst pénz I. József császár-királytól 1705—11; 2 db rézpénz Mária Theresiától 1740—80. 3) Tana Agoston kéményseprő úr Ferenc magyar király idejéből 1 db rézpénz; 4) t. Burgstaller József ur magyar királyi honvéd törzsermester III. Károly magyar király 1 ezüst pénzt; 5) t. Csirszka Konrad ur kereskedő Bezdánból Abdul Medhid 1 db ezüst pénzt; 6) t. Berger Antal tanító ur Ferenc magy. király 1 db rézpénzt; Nagy Konstantin 306—37. 1 db ezüst pénzt; 7) t. Maicen Alajos es. kir. főhadnagy ur I. Lipót ezüst pénzt 1678. évből; 8) t. Blažek Károly ur zenetanár II. Constantius 337—361. egy rézpénzt; II. Rákóczy Ferenc rézpénzt 1705-ből és Mária Terézia rézpénzt 1761-ből; 9) t. Berger Gejza ur kereskedő Batinán Constantius 306—337. 1 db; Mária Terézia 1764. évi; II. Katalin orosz cárné 1764. évi; Ferenc 1800. évi; VII. Pius 1801. évi rézpénzt. Fogadják a szives adományozók a főgymn. igazgatóság meleg köszönetét. Zombor, 1884. szept. 29. Radics György igazgató.

Megei főjegyző mely esetekben elnökölhet a közigazgatási bizottságokban. Ezen kérdésre vonatkozólag, hozzá intézett felterjesztés folytán a belügyminiszter kimondotta, hogy azon rendkívüli és kivételes esetekben, melyekben a fő- és alispán ugyanegy időben vannak akadályozva a közigazgatási bizottságban való elnökölködésben, a főjegyző, mint az alispán helyettese elnökölhet és a halasztást nem tűrő ügyekben hozott határozatokat és rendeleteket, melyek az elnöklei alatti ülésekben keletkeztek, vagy azon ügyeket, melyek üléseken kívül elnökölget intézettek el, alá is írhatja. Megjegyzi azonban a belügyminiszter, hogy a főjegyzőnek ilyen megbízatását csakis rendkívüli és kivételes esetekre kívánja szoríttatni.

A kisebbség választó joga a megyei tiszti állások betöltésénél. Egyik törvényhatóságban előfordult a minap, hogy a midőn egy megyei tisztviselő állásra csak egyetlen egyén pályázott és az szabályszerűen ki is jelöltetett, a közgyűlés szavazattöbbséggel elhatározta azt, hogy a választási eljárás halasztassék el. Ez eljárással szemben, a belügyminiszter kimondotta, hogy a kijelölt választmány által pályázók hiányában egyedül kijelölt egyén a kisebbség által is megválasztható, illetőleg megválasztottnak kijelentendő. Ezen elvi kijelentés igen nagy borderővel bír, főleg ha meggondoljuk, hogy különben a közgyűlés többsége, tiszti állásoknak egyetlen minősített egyén kijelölése esetében való szabályszerű betöltését, a közigazgatás hátrányára lehetetlenné tehetné.

Mikosevics Józsefnek Reimann Ferenc elleni sajtóperében október 30-án lesz az esküdtészi tárgyalás a budapesti esküdtészek előtt.

A hivatalától felfüggesztett megyei tisztviselő fizetése. Egyik megye, egy megyei tisztviselője fegyelmi ügyéből kifolyólag már régebben akként intézkedett, hogy annak a felfüggesztés ideje alatt visszatartott tiszti fizetését kiadatni rendelte. A belügyminiszter azonban ezen intézkedéstől a jóváhagyást megtagadta. Ez ellen viszont a megye közönsége júniusi közgyűléséből felírt a belügyminiszterhez s hozott határozata helybenhagyását követelte és sikeresen, annyiban, hogy a miniszter a felhozott érvek előtt meghajolva, előbbi intézkedését hatályon kívül helyezte s a visszatartott fizetés kiszolgáltatását engedélyezte ugyan, de másrészt rendeletének elvi jelentőségű azon részét, mely szerint a hivatalától felfüggesztett tisztviselőnek semmiféle fizetés sem jár, jövőre is érvényben fentartotta. A belügyminiszteri intézkedvény e része 45908. sz. alatt kelt s következőleg szól: „A mi fentebbi rendeletének azon részét illeti, melyben kimondva lón, hogy a hivataluktól felfüggesztett tisztviselőknak a házipénztárból a felfüggesztés tartamára semmiféle járulékból való részesítés helyet nem foglalhat, erre vonatkozólag kijelentem, hogy miután a hivataluktól felfüggesztett megyei tisztviselő bizonyos ellátásba való részesítésének kérdését a törvényhozás az 1876. évi VII. törvénycikk meghozatala alkalmával mellőzendőnek találta, az általam azon indokból, mert a törvényhatóságok állami javadalmazásából minden tiszti állomás számára csak egy fizetés szabható meg, mely a hivataltól való felfüggesztés esetén a legtöbb esetben helyettesíteni kellő tisztviselő számára kell, hogy fentartassék, az ország összes törvényhatóságaival szemben érvényesíteni szokott fentebbi elvi megállapodás tekintetében egy meggyére néve sem tehetek kivételt, miért is az e részbeni elhatározásom megváltoztatása iránti kérelemnek helyet nem adhatván, a szóban levő rendeletnek idevágó részét továbbra is fentartom és a megye közönségét annak a jövőben netán előfordulandó esetekben szigorú alkalmazására ezenel újból utasítom.” Ezen megye a napokban tartott közgyűlése elhatározta, hogy ragaszkodva előbbi álláspontjához, újból felír a miniszterhez s kéri álláspontjának elejtését.

Szabadka város a megüresült levéltárnoki helyre országosan pályázatot hirdet.

Egy kezűkhöz jutott statisztikai kimutatás szerint Magyarországon a buzatermelésben első megyék egyszersmind a buza fogyasztásban is első és sorrend szerint így következnek: Torontál, Csanád,

Békés, Bács-Bodrogh. Az 1884-iki aratási kimutatás szerint megyénkben buzával bevett terület 401,000 kat. hold, rozsszal pedig 31,000 kat. hold; fogyasztása fejenként 233 liter buza és 96 liter roz. Lakossága 638,063 lélek. Az összes buza fogyasztása 1,489,479 hektoliter, roz fogyasztása 613,696 hektoliter; ha a buza- és rozsfogyasztást összegezzük, kitűnik, hogy ezen megye búzát és rozot összevéve, fejenként az egész országban majd legtöbbet eszik. — A rozsszal bevett területtel arányban nem álló rozsfogyasztás abban leli magyarázatát, hogy e megyében nagy számban lakó németek kiválóképpen a rozst kedvelik. A megyének majd 1 millió hektoliter többlet marad buzából; a rozstermelés pedig a fogyasztást nem fedezi.

Féltreértett távirat. Augusztus végén azt jelentették a bécsi lapok, hogy a Novara fregatt világi körüli útjának jubileumán fölvastak egy táviratot, mely Stefánia trónörökösnek aláírását viselte s így hangzott: „Et si fractus illabatur ortis, impavidae naves austriacae”. („Ha romba dől is a világ, Ausztria tengeri hatalma meg nem rendül.”) Az ünnepi lakoma rendezői táviró útján tudatták köszönetüket a trónörökösnek a főudvarmesterével; a főhercegnek akkor Lajta-Bruckban tartózkodott. A főudvarmester azt felelte, hogy a trónörökösnek nem küldött táviratot a pójai ünnepre, s nem is szokott élni az „elavult” latin nyelven. Pólában jobban szemügyre vették az illető táviratot, mint az ünnep mámorában s felfedezték, hogy azt nem Bruckban, hanem Baján adták fel. Megkérdezték ott hamarjában, hogy ki küldte azt a latin táviratot s nemokára megérkezett a válasz: „Stefanic, Baja”. Ekkor jutott eszébe néhány lakmározónak, hogy egy Stefanic József nevű úr, mint tengerészhadnagy, évekel ezelőtt Pólában állomásozott, de utóbb Bajára költözött kereskedőnek. Csakugyan ő volt a távirat feladója s laconicus aláírásával adott okot arra a féltreértésre.

Árverés. Vukovits Ábrahám 4147 frta b. ingatl. nov. 16-án Újvidéken. Mihajlovits Péter 19,302 frta b. ingatl. nov. 16-án Újvidéken.

Tiszteletbeli tisztviselők díjai. Pozsonyvármegye, egy előfordult eset alkalmából, azon kérdést intézte a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a tiszteletbeli megyei tisztviselők kiküldetéséből származó utazási költségeket ki köteles viselni? Erre vonatkozólag a miniszterium a következő általános érdekű leiratban felelt: „Minden esetekben, midőn a megyei tiszteletbeli tisztviselő, e szerint tehát a tiszteletbeli állatorvos is, az utiatalányval ellátott rendes tisztviselő helyetteseként oly hivatalos utazást teljesít, melyet különben az illető rendes tisztviselőnek az általa élvezett utiatalány terhére kellett volna végeznie, ilyenkor a netán felmerült utiköltségeket a helyettesített tisztviselő utiatalányából tartozik megtéríteni; ellenben, ha a tiszteletbeli tisztviselő kiküldetése az illető járás rendes tisztviselőjének egyéb hivatali teendőivel való elfoglaltsága miatt vált elkerülhetlenül szükségessé, ez esetben a hivatali kiküldetéséből származó utiköltségek a megyei házipénztárt terhelik; oly esetekben azonban, midőn a tiszteletbeli állatorvos kiküldetését az illető fél vétké vagy mulasztása idézte elő, az utiköltségeket az 1874. XX. t. c. 60. §-a alapján a vétkes fél tartozik viselni. Ezen megállapodás egyébiránt csupán a hivatalos utazásokból származó költségekre nézve lévén szabályozó, a magán érdekű ügyekben eljáró tisztviselők utazásából származó utiköltségek mindig az illető fél által viselendők.”

Színház.

Szept. 25-én, csütörtökön Morvay Antal jutalomjátékául L'Arronge A. vigjátéka „Dr. Klausz” adatott „itt először”, de egy tornyot mernék egy föületlen pityke ellenében tenni, „itt másodsor” e darab színe nem kerül, ha csak álnév alatt nem szándékolják előadni, de akkor is megszökdösik a publikum még az első felvonás alatt. Drasztikus, de egyszerű bírálatunk e vigjátékra: se füle, se farka. A hosszu lére feleresztett kevés esemény lebonyolításával Mándoky, Morvay, Kövessy, Veress, Maar Julia, Lauerné, Békessy Róza és Mikeyné bajlódottak. A személyek tehát úgy voltak összeválogatva, hogy a darabot nem ösmerők élvezetes estét vártak s annyira csálódottak, hogy a felsorolt művészek valóban korrekt játéka sem volt képes a kedélyeket kielégíteni. Közönség közép számmal volt.

Szombaton Planquette Róbert regényes operettje „Rip van Winkle” került színe. E par excellence decoratív darab előadása alkalmával a társulat kelése alaposan bebizonyította, hogy hiába eszi a kenyert. Nem kívánunk mi lehetlent, de már csak annyit mégis megkívánhatunk, hogy a meglevő díszleteket úgy állítsák fel, hogy amennyire lehetséges, egy kis összhang legyen benne, ne pedig összevisszaság. Már az első felvonás szintere úgy volt összeállítva, hogy a város baktere szegyenlettel volna magának vallani ez összeállítást. Különösen kirívó rossz volt a teljes sötétségben levő háttér. A színház gépezete tudunkkal elég alkalmas arra, hogy a második felvonás színhelye a néző szemlétárra változzék át a két hegyek helyére. Ha erről gondoskodnak, az előadás nem tart 1/4 12-ig. Aztán az olyan apróságokra is kell gondolni, a milyen az első felvonásban történt: Rip és a két gyermeknek locára van szükségük; a két kis csemete nem sokat gondolkozik, hanem megragadja a polgármester háza előtt levő (kinézése után 5 méter-mázsára becsülhető) kőpadot s a sűgölyük elé lebbentik. Az előadás sem folyt le egészen korrekt; úgy vettük észre, hogy Bácsné asszonyt ezuttal (?) még a sűgő sem igen tudta kisegíteni, de csak az első felvonásban, a többi jól ment; a két hegyek közti jelenete egészen sikerült. Hunfi Rip szerepében csaknem bravurral játszott, meg is tapsolták többször. A kis Takács Jolán Ellinger Ilonkával kedvesen játszott. Közönség szép számmal volt.

Vasárnap a „Tót leány” népszínmű adatott elő, eltekintve attól, hogy a szerep nem tudás itt-ott döcögössé tette az előadást, Bácsné (Hanka), Mikey (Miso), Fűredy (Kospál baromoros), Kövessy (Borbolya) játékuik eléggé összevágó volt. Közönség igen gyér számmal. De Zsó.

Irodalom.

Alkalmi könyv.

Előfizetési fölhívás a teendők az új ipartörvény életbelépte után. Különös tekintettel a vidéki kisiparosokra című munkára. Irta: Achim János Bevezetéssel ellátta: Gelléri Mór. Ára 40 kr. Az 1872. évi ipartörvény módosítása érdekében az iparosok által kifejtett mozgalomban egyik legáltalánosabb kívánalom volt a kényszerűtársulás. És most, midőn az új ipartörvény azt megengedi, s az új törvény életbelépte küszöbén sajnosan kezdjük tapasztalni, hogy az új ipartestületek szervezésére néhány nagyobb városban már tett kísérletek, maguk az iparosok részéről ellenzéssel találkozunk, egy részről; más részről pedig: hogy a legtöbb helyen erre nézve még egy lépést sem tettek, sőt e felől még nem is gondolkoztak. Ezen körülmény alólirottat arra indította, hogy — különösen vidéki iparos társaimnak — az ipartársulás körül hosszabb időn át kifejtett munkaságomnál szerzett tapasztalatom alapján, az új szervezkedés érdekében megmutassam az irányt, melyen haladva, az új ipartörvényben foglalt előnyöket saját javukra fordíthassák, s a még megoldatlanul maradt kérdéseket egészséges társulás útján érvényesíthessék. E célra jónak láttam egy könyvecske megírását, mely az új ipartörv. 122. §. értelmében alakítandó ipartestületek szervezésénél, azok céljairól — s más eljárás módokra nézve útmutatásul szolgáljon azoknak, a kik e tekintetben maguktól elindulni nem tudnak; s támogatásul azon jobbjainknak, a kik hasonló irányban buzgólkodnak a kételkedő irányban. Gelléri Mór úr, az orsz. iparegyesület érdemes titkára, iparügyeink és iparos osztályunk egyik ismert, régi, buzgó bajnoka és vezérfőnöke, munkámat nem csak időszerűnek és helyes irányúnak találta, hanem azt „bevezető szavak”-kal is ellátni szives volt, mi által a mű becsét emelte. A füzet mintegy 4-5 ivre terjed és csinos kiállításban szept. hó közepén jelenik meg Endrényi L. és társa könyvnyomdájában. Az előfizetési íveket vagy postautalványos megrendeléseket ugyancsak oda, és pedig lehetőleg szeptember hó 10-éig kérem beküldeni. Kelt Szegeden, 1884. aug. 28. Achim János, iparos.

Kun Melánia sírján.

(Budapest, 1884. szept. 25.)

Még frís a hant az anyaföld öleiben,
Már is kihült a lángoló kebel;
A földbül ásnak annyi, annyi kincset,
Es annyi kincset ott temetnek el.
Hervadt virágok ősztarolta réten;
Egész virágmező, hervadt szívében!
S ti könnyezhettek most a tetemen,
Oh ifjuság, oh boldog szerelem.

Küldd el sugárod hozzá, búcsuzó nap,
Ki téled annyit, oly hön búcsuzott.
Fakassz ki sírján estikét, jácintot,
Kék nefelejtsét, fehér liljomot.
Körítsd örökzölddel fejfája szélét,
Add vissza néki dúsgazdag reményét!
Növessz borostyánt a halál felett,
Miért élteben annyit epedett.

És múzsa! tégy te is arcodra fátyolt,
Te is elvesztéd egy hű gyermeked...
Szójj néki szép álmod örök nyugágyán,
Kit bölcséjében csókod renetgett.
Hervadt virágok ősztarolta réten;
Egész virágmező hervadt szívében!
Szellők illatja, balzsamozd be őt,
Tedd délviránnyá a bús temetőt.

Völgyi Gusztáv.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

NYILATKÖZTÉR. *)

Nyilatkozat.

A n. é. biztosító közönség tájékozással van szerencsénk ezennel nyilvánosságra hozni, hogy a zombori kerületi ügynökségünknek Jakobtsits Mihály úr mellé alkalmazott Droszt Ede ügykezelő és pénztáros úr általunk fel van jogositva mindennemű pénzek és értékeknek átvételére, s azoknak jogérvényes nyugtázására. Ugyanő minden rendű és ágazatú biztosítási ügyekben a legkészségesebben szolgál felvilágosítással a t. c. közönségnek.

Az első magyar ált. bizt. társ. szegedi főügynöksége

Lévai Ignác.

Ajánlat.

Vonatkozva fenti nyilatkozatra, tiszteletteljesen felajánlom készséges szolgálataimat a n. é. közönségnek, s igérem, miszerint kötelességemnek ösmerendem várakozásának minden irányban megfelelni. Amidőn tehát kérem becses bizalmával megtisztelni, újból is biztosítom előzékenységeről, és maradok

Zomborban, 1884. szept. 27-én

alázatos szolgálja

Droszt Ede,

az első magy. ált. bizt. társaság zombori képviseletének ügykezelője és pénztárosa.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelőséget a szerk.

HIRDÉTESEK.

Hirdetmény.

Kisbezdáni utcában 342-ik szám alatt létező tehermentes házamat, mely eddig mint bolt- és vendéglő-helyiség adatott bérbe és áll egy előépületből, nagy kocsifészer, tágas, udvarban keresztbe épült lakházból; Zomborbóli távozásom miatt eladni szándékozom; bővebb tudósítással szolgálak a Dévay-kertben.

Nyári vendéglőhöz szükséges berendezési tárgyakat, 2 fődött kuglizót, jégveremhez szükséges anyagot, különféle nagyságú üres hordót, 2 társaskocsit stb. stb. szándékozom eladni, a tárgyak megtekinthetők a Dévay-kertben.

Banczmann Ignác.

Két TANONC felvétetik

10-8

FRIEDEL PÁL

vas- és fűszerkereskedésében A PATINBAN.

A szerb nyelvben jártasok előnyben részesülnek.

1249. szám

kig. 1884.

Pályázati hirdetmény.

Bácsujfalu községében a községi végrehajtói állás üresedésben lévén, annak betöltésére pályázat nyitattik. Felhivatnak a pályázni óhajtok, miszerint eddigi működésüket, úgy a tót, esetleg más szláv nyelvnek szóbeli birását igazoló okmánnyal felszerelt kérvényeiket folyó évi október hó 10-ig alulírt előjárásnál benyujtsák.

A betöltendő állással a községi pénztárból havonkénti utólagos részletekben felveendő évi 300 forint továbbá a községi jegyzőtől negyedévenkénti részletekben felveendő külön évi 100 forint készpénzfizetés van egybekötve

Kelt Bácsujfalun, 1884. évi szeptember 23-án.

Wundszám Ferenc,

jegyző.

Krusza János,

biró.

Versenytagyalási hirdetmény

Bács-Bodrogh megye törv. egy. megyékbe kebelezett Ada község belsőségében, 1884-ik évi október hó 16-án d. e. 9 órakor zárt ajánlat útján létesíteni szándékolt kocsit burkolat, téglajárda, vízatereszek és evvel kapcsolatos munkálatok tárgyában.

A zárt ajánlatok útján biztosítandó munkálatok 3 fő részre osztatnak, u. m.:

I. 2000 folyó méter hosszú útvonalon 6 méter szélességben létesítendő kocsit burkolatnál:

6600 m. föld mozgósítás.

3600 m. homok beszállítás még ez évben, 1000 f. meter távolságról.

564 □ meter régi téglaut letisztogatása, a tégláknak kiszedése és összerakása.

5800 □ meter kocka keramit vagy klinker kocsit burkolat homok beagyazással.

6200 □ meter hasított kő, klinker vagy első rendű téglaburkolat homok ágyazással.

II. Régi téglajárda felszedése és ujnak készítése 10 cm. homok ágyazatba, melyhez a téglát a község adja és a helyszínére szállítja.

1) 7561 □ mtr. régi téglajárda felszedése és összerakása.

2) 15,100 □ mtr. új téglajárda készítése a község téglájából 10 cm. homokágyazatba.

3) 1510 m³ homok beszállítása ez év őszén 2000 f. mtr. távolságról.

4) 3520 m³ föld mozgósítás.

III. 200 db 4 mtr., így összesen 800 f. mtr. hosszúságú házak előtti és keresztutcánál készitendő vízatereszek, a melyekhez a téglát a község adja és a helyszínére szállítja.

Mindezen itt felsorolt 3 rendbeli munkálatok és szükségeltető anyagok beszállításáról szóló zárt írásbeli ajánlatok külön-külön borítékban nyujtandók be, a melyekhez az illető ajánlkozó neve, állandó tartózkodási helye, polgári állása, továbbá az ajánlott s illetve követelt egységi és összes vállalati árak, és pedig a földmunka és homok beszállításnál köbméterenkint, a hidak építésénél 4 mtr. hosszúságú szakaszonként vagy darabonként, a régi és új kocsit és téglajárda felszedésénél és készítésénél pedig négyszög méterenkint egyenként és összesen szóval és számokkal tisztán kiírandó s az ajánlott összegnek 5% készpénzben vagy a budapesti tőzsdén jegyzett és árkelet szerint számítandó m. kir. állampapirokban csatolandók és 1884-ik évi október hó 16-án d. e. 8 óráig Ada község előjáróságához benyujtandók.

A fennebb kitétt határidőn túl beérkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Minden ajánlatban kiteendő lévén, hogy az ajánlkozó az illető műszaki okmányokat és az ezekre vonatkozó árlejtési feltételeket tökéletesen ismeri és ennek magát feltétel nélkül aláveti.

Az ajánlatok borítékára felirandó lészen, hogy az 1) vagy az adai kocsit és ezzel kapcsolatos munkálatokra; 2) vagy a téglajárda burkolatra; 3) vagy a hidak kiépítésére vonatkozik.

A zárt ajánlatokon kívül szükséges még, hogy mindenki az általa szállítani, illetve beépíteni szándékolt és ajánlott kocka, keramit, klinker és hasított kövekből, pecsétjével és sajátkezü neve aláírásával és a bányá vagy gyár megnevezésével ellátott egy-egy példány mintakövet nyujtson be ajánlatával legalább egyidejűleg, Ada község előjáróságához. Jogában lévén egy vállalkozónak különféle kőnemekkel is ajánlatot tenni.

A versenytagyalás eredménye felett Ada község képviselő testülete 8 nap alatt fog határozni, mely határozat a vállalkozóra azonnal, a községre nézve a megye jóváhagyása után váland kötelezővé.

Az árlejtési feltételek és egyéb ezen ügyre vonatkozó műszaki okmányok a község előjáróságánál megtekinthetők.

Kelt Adán, 1884-ik évi szeptember hó 25-én.

2-1

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye Vaskut községében lekészülés folytán üresedésbe jött aljegyzői állomásra — a fennálló tekintetes megyei szabályrendelet értelmében — folyó évi október hó 15-ének d. e. 8 órájára ezennel pályázat hirdettetik.

Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy ezen kizárólag 400 frt o. é. készpénz fizetéssel egybekötött állás elnyerhetése céljából, az 1871. évi XVIII. t. c. 74. §. értelmében letett jegyzői szigorlatot igazoló képesítővel, kellőleg felszerelt folyamodványukat, legkésőbb folyó évi október hó 14-éig alulírt előjárásához benyujtsák, mert később érkezett folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

Végül megjegyeztetik, hogy az állam hivatalos nyelvén kívül, a német nyelv szóbeli bírása okvetlen megkivántatik, s ezenkívül a dalmát nyelv ismeretét beigazoló és képesítővényén kívül több évi jegyzői gyakorlatot — de különösen az adóügy teljes önállósággal való vezetését — tanúsító mellék bizonyítványokat felmutató folyamodók, előnyben részesíttetnek.

Kelt Vaskuton, 1884. évi szeptember hó 25-én.

Pacher Béla,

jegyző.

Richter Pál,

4-1

esküdt.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye hódásági járás területén fekvő 4209 nagyrészt vagyonos német, úgy szerb ajkú lakossággal bíró Parabut nagyközségben a község-orvosi állomás elhalálozás folytán üresedésbe jövén, ezen állomásnak Parabut községében választás útján leendő betöltésére, határnapul 1884. évi október hó 20-ik napjának reggeli 8 órájáig tűzöm ki.

A pályázni óhajtok felhivatnak, miszerint az 1871. évi XVIII. t. c. 74. §. a és az 1876. évi XIV. t. c. 143. §-a értelmében s ezenfelül a magyar és német, esetleg a szerb nyelvismeretét tanúsító okmánnyal is felszerelt kérvényeiket nálam bezárólag 1884. évi október hó 16-áig annál bizonyosabban nyujtsák be, mert a később érkező folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Az orvosi állás 400 frt készpénz fizetés, ezenfelül 35 kr. beteglátogatási s 20 kr. halottvizsgálati díjjal van javadalmazva.

A megválasztandó orvos kézi gyógytár tarthatására engedélyt nyerhet.

Hódáságon, 1884. évi szeptember hó 19-én.

Vissy József,

szolgabíró.

3-2